

Het Wonder Voorbij

Allister Sparks

Athos,
Amsterdam, 2004

‘Het Wonder Voorbij’ vertelt de geschiedenis van Zuid-Afrika sinds de afschaffing van de apartheid en werpt een blik vooruit naar de toekomst. Hoewel dit boek oorspronkelijk verscheen in 2003 en de eerste Nederlandse vertaling uit 2004 dateert, blijft dit boek een aanrader voor al wie meer inzicht wil krijgen in de huidige Zuid-Afrikaanse situatie.

De gevierde journalist en schrijver Allister Sparks gebruikt de democratische omwenteling en de inauguratie van Nelson Mandela als nieuwe president van Zuid-Afrika als scharniermoment om de recente ontwikkelingen in dit land te schetsen. Hij vertelt onder meer hoe Mandela en De Klerk het staatsbestel omvormden, hoe het ANC zich van verzetsbeweging tot regeringspartij ontwikkelde en de impact die de Waarheids- en Verzoeningscommissie van aartsbisschop Tutu op de samenleving had. De blik mag dan vooral op het heden en de toekomst gericht zijn, toch laat de auteur niet na om terug te blikken op de Zuid-Afrikaanse geschiedenis. Onder meer de ontstaans-geschiedenis van de Afrikaner Boerenbeweging en het verzet tegen het apartheidsregime, door het ANC in het bijzonder, krijgen ruime aandacht in het boek.

Sparks vestigt de aandacht in de eerste plaats op de enorme verwezenlijkingen van de laatste jaren en de grote persoonlijkheden die hierin een rol gespeeld hebben. In plaats van te vrezen wat er allemaal nog kan mislopen, wil de auteur aantonen dat Zuid-Afrika een prestatie geleverd heeft die niemand voor mogelijk hield. Gedurende de eerste 10 jaar na de omwenteling heeft Zuid-Afrika een ware gedaantewisseling ondergaan. Er kwam zonder bloedvergieten een einde aan de dictatuur, een democratisch verkozen regering werd geïnstalleerd en een nieuwe grondwet gestemd, de vrijheid van meningsuiting werd ingevoerd en ondertussen hebben er 5 eerlijk en geweldloos verlopen verkiezingen plaatsgevonden. De omvorming van een economie gebaseerd op export van ruwe grondstoffen (ertsen en landbouwgewassen) tot een exportgerichte economie van afgewerkte goederen ging en gaat nog steeds niet zonder slag of stoot. Toch kent Zuid-Afrika nu een redelijk gezonde economische groei en is er hoop op een eerlijkere verdeling van de natuurlijke rijkdommen van dit enorme land.

De auteur heeft echter ook voldoende aandacht voor de bedreigingen van dit prachtige en diverse land. Zo slaagt de regering er tot op heden onvoldoende in om de enorme werkloosheid en buitensporige criminaliteit aan te pakken. Positieve discriminatie heeft er tot nu toe voor gezorgd dat er zoiets ontstaan is als een zwarte midden- en zelfs bovenklasse. Toch blijft armoede bijna exclusief het lot van een groot deel van de zwarte bevolking. De overheid staat bovendien voor de enorme taak om te voorzien in de explosieve vraag naar geschoold onderwijspersoneel. Enkel via goed en algemeen onderwijs kan men er immers in slagen om de komende generatie van de zwarte bevolking op te leiden tot volwaardige burgers. Daarnaast is er natuurlijk nog steeds het schrikwekkende gezondheidsprobleem waarmee heel Afrika geconfronteerd wordt, de aids-epidemie. Hierbij laat Sparks niet na de houding van de huidige president Thabo Mbeki te bekritisieren.

Tot slot is er in het boek ook ruime aandacht voor de impact van de Zuid-Afrikaanse situatie op de omliggende landen en het Afrikaanse continent in zijn geheel. De rest van Afrika houdt im-

mers met spanning de ogen op dit land gericht. Het succes van het nieuwe Zuid-Afrika is cruciaal voor de redding van het hele continent. Wordt Zuid-Afrika de nieuwe motor van dit continent, of gaat dit land dezelfde desastreuze weg op als sommige andere Afrikaanse landen? Het is duidelijk dat Sparks er een goed oog op heeft. Vergeleken met de reeds doorstane moeilijkheden, moet de toekomst van Zuid-Afrika een verhaal van hoop zijn.

Kortom, dit boek is onmisbaar voor al wie Zuid-Afrika beter wil begrijpen en wil weten hoe dit land omgaat met drastische omwentelingen en gigantische uitdagingen zoals die waarmee Zuid-Afrika geconfronteerd werd en wordt.

Bruno Lapauw

Vakgroep Inwendige ziekten, UGent